

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יח מנחם אב תש"פ: הדלקת נרות: ירושלים 6:55 תל-אביב: 7:10 חיפה 7:03 מוצאי שבת: ירושלים: 8:09 תל-אביב: 8:11 חיפה: 8:12 ר"ת: 8:46

פרשת עקב

התחשבות בזולת

שלא להדר במצוות על חשבון פגיעה בזולת!

נלמד מהפסוק: "לאהבה את ה' אלוקיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו" (פרק יא-כב)

וכתב רש"י: הוא רחום ואתה תהא רחום. הוא גומל חסדים ואתה גומל חסדים. מכאן נלמד – היה אומר הגה"צ רבי יעקב ניימן זצ"ל – שקיום מצוות שבין אדם למקום מותנה בשמירה וזהירות יתירה בענינים שבין אדם לחברו. שגם בשעה שמתעלה האדם ומתדבק בקיום מצוות הבורא, אל לו לשכוח את הציווי, ללכת בכל דרכיו מה הוא רחום וכו', וממילא להזהר שלא לפגוע בזולתו.

כאשר ביקש הקב"ה ממשוה רבינו להוציא את בני ישראל ממצרים, סירב בטענה "שלח נא ביד תשלח". ואמרו חז"ל (בתנחומא) שמשוה חשש לצערו של אהרן, ואמר לו הקב"ה, לא רק שאהרן לא יצטער אלא אדרבה, ישמח בלבו! ולכאורה יפלא: היאך זה שמשוה מסרב לגאול את ישראל? הרי הוא כל כך הצטער בצערם שנאנקים מקושי השעבוד, ועל כן נטש את ארמון פרעה כדי לשאת בעול עמו. הנה עתה מבקש ממנו הקב"ה לגאול את ישראל ולהצילם ממצוקתם והנוראה, וזה הצלת נפשה של אומה שלימה. אעפ"כ מסרב משוה, וכל כך למה? שמא יגרם בכך צער לאהרן אחיו היתכן?

אלא אמר הסבא מסלבודקה – הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל (בספרו אור הצפון ח"ב), למדים אנו מכאן עד היכן מגעת חובת התחשבות בצערם של כל יחיד ויחיד, גם כאשר השליחות היא נשגבה ביותר ומיועדת להצלת הכלל בכל זאת מסרב משוה עד כי הוצרך הקב"ה לגלות לו שאהרן לא רק שלא יצטער, אלא אדרבה: "וראך ושמח בלבך".

[והנה בתקופה זו של הסתר פנים (תרתי משמע) שרוב הציבור עוטה מסכה, הרי שגם לדעת אלו שאינם עושים נזהרים כד, מנימוקים שונים, כמו: כך הורו רבותיהם, או מצד שיוודעים בעצמם שיש להם ב"ה הרבה זכויות שמגילות עליהם מפני הנגיף (ואף אם ינוכו זכויותיהם מחמת הנס, עדיין ישארו להם מספיק...) אבל עכ"פ, הכל מודים שיש להתחשב בזולת, וכשנמצאים בתוך ציבור אין זה הוגן להתעלם ממצואות קיומו של האדם ה"פשוט" שמאוד מצטער, דואג וחושש מהידבקות, ומדוע לא להתחשב בו ולעטות מסכה?]

וגם מצד הנשיאה בעול וההשתתפות בצער הציבור, מבואר בגמרא (תענית יא.): בזמן שישאל שרויין בצער ופירש אחד מהן וכו' עיי"ש, וכן: בזמן שהציבור שרוי בצער, אל יאמר אדם אלך לביתי ואוכל ואשתה וכו' (ובזמננו: אל יאמר אדם במלוא הנוחות ללא מסכה, ושלוש עלי נפשי) אלא יצטרך אדם עם הציבור כדמצינו אצל משוה רבינו. עיי"ש]

נשלים בדברי התנא (אבות פ"ב מ"א): איזוהי דרך נאה שיבור לו האדם. כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם" ופירש רבינו יונה ז"ל: "ותפארת לו מן האדם" – שילמדוהו לנהוג עם הבריות מנהג טוב ונאה וכמו מדת הנדיבות". נמצאנו למדים – אמר הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל – כי על כל אדם ללכת בדרך טובה ונאה שבה בנ"א מתפעלים מהנהגתו ומקלסים אותו. בדרך כזו שלא תגרום לשום אדם תחושה של חוסר נעימות, תחושה של צער או כעס.

"מדוע שייסבלו השכנים...?"

בביתו של הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, נהגו להכין את העוף לשבת כבר ביום רביעי. באותה תקופה לא נמכרו העופות ארוזים ומוכנים לאכילה. היה צורך להכין את העוף ולחלקו, וחלקי הפסולת הושלכו לאשפה.

מספר תלמיד מקורב: הבחנתי להפתעתי כי במקרה לצד העוף המוכן לשבת, ישנה שקית עליה נכתב "אשפה", ביררתי מדוע האשפה מוכנסת למקרר ולא במקומה הראוי.

תשובתה של הרבנית הפתיעה אותי, וכך אמרה: מכיון שמכלי האשפה מופנים ע"י העיריה רק ביום שישי, מדוע שהשכנים יסבלו יומיים מריחות בלתי נעימים. על כן אנו מאכסנים בנתיים את האשפה במקרר הביתי...

הלמות עמלים – ח"ב

"לא על חשבון האשה..."

מעשה באברך ת"ח שהדפיס ספר בענין "גילוי משקין" (שהרי הגר"א והחזו"א הקפידו על גילוי משקין גם בזמננו שלא מצויים נחשים), הוא קיבל הסכמה מגדולי התורה ורצה לקבל הסכמה גם מהגר"א זצ"ל. אך הרב שטיינמן סירב לתת הסכמה לספר.

ניסה המחבר להסביר שאינו כותב בספר שחייבים להחמיר על משקה מגולה אלא רק להודיע שיש מקום לחומרה זו כמו חומרות אחרות וכו' כדי שיהיו מודעים לזה בעולם. אולם אף שהרב שטיינמן עצמו נזהר בחומרה זו, לא רצה לכתוב הסכמה.

לאחר הפצרות רבות הסביר הרב שטיינמן את סיבת סירובו: "מה יקרה אם הבעל יחמיר בבית על גילוי האשה תחמם חלב לתינוק ועומדת לשמור מגילוי ולפתע יוצאת לרגע. עכשיו צריכה לשפוך ולהביא חלב חדש ולהתחיל מהתחלה... לכן אם הבעל רוצה להחמיר, שיחמיר על עצמו ולא על חשבון האשה... בשום אופן לא אכתוב הסכמה על כזה דבר!" מתוך מאמר

"איש לרעהו" פרשת עקב הוקדש לעילוי נשמת אמו"ר ר' אהרן צבי בן ר' שמחה הלוי פלק ז"ל שיום היאהרצייט חל ביום כו' מנחם אב ת.נ.צ.ב.ה.

"איש לרעהו" פרשת עקב הוקדש לעילוי נשמת אמו"ר ר' יוסף ישראל בן מוריני הרב יעקב יהודה הלוי הופמן ז"ל נלב"ע כ"ג מנחם אב ואשתו א"מ מרת מרים ע"ה בת ר' יעקב ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.

לגמול חסד עם הזולת ולהטיב עמו !

נלמד מהפסוק: "ושמר ה' אלוך לך את הברית ואת החסד" (פרק ז-יב)

ואמרו חז"ל: תניא שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל. רחמיים ביישנים, גומלי חסדים. גומלי חסדים מניין. דכתיב "ושמר ה' אלוך לך את הברית ואת החסד" (ירושלמי קידושין פ"א ה"א). וכן נלמד מהפסוק "ללכת בכל דרכיו" (פרק יא-כב). והביא רש"י דרשת חז"ל: מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא גומל חסדים אף אתה גמול חסדים.

כתב רבינו יונה ז"ל (בפירושו עה"ת-וירא): חסד הוא מכלל המצוות שבין אדם לחברו, וענינו שישים חפצו והשתדלותו לגמול חסד לבני אדם ולהטיב להם בממונו ובטורח גופו, ולעשות להם נחת רוח ולדרוש שלומם וטובתם ולחפץ ביקרם וטובתם, ואף להזהר מהזיק להם במעשה ובדיבור.

ובמדה הזאת סרו ונסתלקו מדת האכזריות והרכילות והשנאה והקנאה והגאווה, היינו להשתרר על בני אדם שלא כחפצם ורצונם. וכל אדם יכול לעלות במעלות החסד אעפ"י שאינו בעל ממון, כמו שאמרו חז"ל גדולה גמילות חסדים שהיא בגופו ובממונו. עכ"ד רבינו יונה.

אמרו חז"ל במדרש (ילק"ש): ולא זכרו בני ישראל את ה'. ולמה? שלא עשו חסד עם בית ירובעל ולא זכרו את ה'. הוי כל מי שעושה חסד, כאילו מודה בכל הניסים שעשה הקב"ה מיום שיצאו ישראל ממצרים, וכל מי שאינו עושה חסד כאילו כופר.

ומבאר המהר"ל זצ"ל (בנתיבות עולם ח"א נתיב גמ"ח פ"ה), מדוע מי שעושה חסד הוא מודה בכל הניסים? משום שלפי מדת הדין אין ראוי שיעשה הקב"ה שינוי בעולם, כי השי"ת ברא את העולם שיהיה נוהג לפי מנהגו וכך הוא לפי הדין.

נמצא שמי שעושה חסד, שאינו לפי הדין אלא לפנים משורת הדין, הרי הוא מודה בכל הניסים שעשה הקב"ה שיצאו ממצרים, שעשה אז הכל מצד החסד. וכמו שדוד המלך אמר במזמוריו כשהזכיר את הניסים: "לעושה נפלאות גדולות לבדו - כי לעולם חסדו, לגור ים סוף לגזרים - כי לעולם חסדו".

ודוקא הניסים שהיו במצרים הם הדוגמא של מדת החסד, לפי שנעשו בכל העולם, שהרי בקריעת ים סוף, נבקעו כל מימות שבעולם, וכן הניסים שנעשו במצרים, עשה השי"ת בכל מצרים. ולכן מי שעושה חסד מודה בניסים הללו. אבל מי שאינו עושה חסד ואינו יוצא ממדת הדין, נמצא שכופר בניסים שעשה הקב"ה במצרים שהרי אילו לא החסד לא היו נעשים הניסים.

לעזרת בחורי הישיבה...

סיפר הצדיק **רבי אריה לוי זצ"ל**: בתקופה שלמדתי בישיבת "עץ חיים" בסלוצק, לרוב הבחורים לא היה מקום לינה מסודר, והיו ישנים על גבי ספסלים בבתי מדרשות שונים. פעם החליטו הגבאים במספר בתי מדרש להפסיק את הנוהג הזה בנימוק שהדבר מפריע למתפללים בכל בוקר. לא נותרה ברירה בפני הבחורים אלא לקיים "כי ברחוב נלין"...

באחד הלילות הללו, יצא **הרידב"ז**, **רבה של סלוצק**, בשעה מאוחרת אל רחוב העיר, כדי לשאוף אויר צח. בדרכו פגש בחורים אחדים. ושאל אותם לפרש מעשיהם וסיפרו לו שזה לילה שלישי שאין להם מקום לישון והרחוב משמש להם "אכסניה".

הזעזע הרידב"ז ואמר לבחורים שיבואו אחריו. הוא פסע במהירות למעונו של אחד הגבאים, דפק בחוזקה והעירו מן השינה כשהוא פוקד עלי בקול מאיים שירוץ מהר לפתוח את שערי בית המדרש ויניח לבני הישיבה לישון שם על הספסלים. "אחרת" - איים עליו - "אחבול בך במקלי ואתנהו גם כן לכל בחור שיחבט בך".

מבוהל ומפוחד כולו, קפץ הגבאי ממיטתו והלך לעשות כפי שהורה הרידב"ז. ממנו פנה הרידב"ז לבתים של גבאים נוספים. המחזה חזר על עצמו. הגבאים קמו ורצו בהכנעה לפתוח את שערי בתי המדרש ו"סידור השינה" של בחורי הישיבה חזר לקדמותו.

הלמות עמלים

ענוה ושלמות

לנהוג בכניעה ובענוה עם זולתו ולעקור מהלב כל סוגי גאווה וגסות הרוח !

נלמד מהפסוק: "ולא תביא תועבה אל ביתך" (פרק ז-כו) וכן מהפסוק: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (פרק ח-יד)

ודרשו חז"ל: כתיב "ולא תביא תועבה אל ביתך" וכתוב: "תועבת ה' כל גבה לב" (משלי טז) מכאן אמר רבי יוחנן משום רשב"י כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים. וכן: אמר ר' יוחנן, כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו כפר בעיקר שנאמר: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (סוטה ד:). עוד דרשו: אזהרה לגסי הרוח מניין? אמר ר' נחמן בר יצחק "ורם לבבך ושכחת את ה'" וכתוב "השמר לך פן תשכח את ה'" וכדר' אילעא דאמר, כל מקום שנאמר "השמר" אינו אלא "לא תעשה". (סוטה ה.).

כתב הסמ"ג (ורבי משה מקוצי זצ"ל - מצוה ס"ד בל"ת): "השמר לך פן תשכח את ה' אלוך" - אזהרה שלא יתגאו בני ישראל כשהקב"ה משפיע להם טובה, ויאמרו שברוח שלהם ועמלם הרויחו כל זה, ולא יחזיקו טובה להקב"ה מחמת גאונם וכו'.

ומכאן אזהרה שלא יתגאה האדם במה שחננו הבורא, הן בממון, הן ביופי, הן בחכמה. אלא יש לו להיות עניו מאד ושפל ברך לפני ה' אלוקים ואנשים, ולהודות לבוראו שחננו זה המעלה...

ומוסיף רבי משה מקוצי שתוכחת הענוה הזו דרש לרבים אבל לא עלה על דעתו לחברה ללאו זה (של "השמר לך") אלא שנתגלה לו בחלום הלילה המשפט הבא: "הנה שכחת את העיקר, השמר לך פן תשכח את ה'". וכתב רבי משה: "התבוננתי עליו בבוקר והנה יסוד גדול הוא ביראת השם, והואלתי לחברו בעזרת יהיב חכמתא לחכימין".

הגאון רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל כותב (בספרו **שבט מוסר**): "נקוט כלל זה בידך, כל המתגאה, כל ימיו במכאובים ודאגות, כי מרוב גאוותו הכל כאין נגדו. כולם חייבים לשרתו. לקום לפניו. הוא צריך לישב תמיד בראש. והנה בראותו כי אין איש קם וזע ממנו, ולדבריו אין שומע, הוא מתמלא בכעס דאגה ותוגה כל רגע. ומאורעות אלו תמיד לו ערב ובוקר וצהרים, עד שמרוב צעריו הוא נחלה, וכשיקום ממסתו ישוב לשטותו וחוזר חלילה.

כששוחח הגה"צ **רבי דוב יפה זצ"ל** על ענין הגאווה היה אומר: "בעל גאווה מרגיש שהכל מגיע לו, ומשום כך אף פעם אינו שמח במה שיש לו, שהרי מה שיש לו מגיע לו, ותמיד חושב שמגיע לו יותר... אך בעל הענוה תמיד שמח, כיון שבעצם לא מגיע לו כלום, ומה שיש לו זהו אפילו שלא מגיע לו..."

כשוה בין שוים...

פעם נערכה סעודת "בר-מצוה" אצל משפחתו המורחבת של הגאון **רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל** וכמובן הוא והרבנית פיארו את הסעודה. הוחלט שהילדים יטלו ידיים תחילה, כדי שהמבוגרים יוכלו לקיים, "תיכף לנטילת ידיים, ברכה". הכריזו: "כל הקטנים יגשו ליטול ידיים".

מיד קם רבי בן ציון וניגש לכיור כשהוא עומד בתור עם הילדים העוזרים. אמרו לו: "עכשיו הקטנים נוטלים!" השיב בענות-חן: "ואני איני קטן?!"

וכך אירע גם כשפעם לא חש בטוב ולא היה בכוחו לחזור רגלי מהישיבה לביתו. לא הרשה לעצמו מונית דרך חשיבות. גם לא הצטרף להסעת הרבנים, אלא עלה להסעה שהסיעה ילדים מהחידר. ישב ביניהם שוחח עמם בענין שלמדו. חברתם חש כשוה בין שוים...

יגילו במלכם

צדקה וחסד שעושה אדם עם רעהו בסתר, מעלה יתירה יש בה! נלמד מהפסוק: "כי יגרת מפני האף והחמה" (פרק ט-יט)

ואמרו חז"ל בגמרא: גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשה רבינו, דאילו במשה רבינו כתב "כי יגרותי מפני האף והחמה", ואילו במעשה צדקה [בסתר] כתיב (משלי כא) "מתן בסתר יכפה אף" (בבא בתרא ט:). [ופירושו התוס': צדקה בסתר יותר משכך חמה ממשה רבינו בתפלתו, ואף על גב דמשה נמי עשה צדקה בסתר, שמא אותה שעה כבר פסק אותו זכות].

רבינו החיד"א ז"ל (בספרו פני דוד-תצוה) מביא בשם רבינו אפרים שדרש את הפסוק "ועשית את מעיל האפוד" (שמות כח-לא) לענין צדקה בסתר. וכך דרש: "מעיל האפוד" - זו צדקה שנאמר "מעיל צדקה יעטה" (ישעיה סא-ג) "והיה פי ראשו בתוכו" - שיעלים הצדקה ולא יפרסמנה. "שפה יהיה לפיו" - אף שעושה צדקה בסתר, הקב"ה מפרסמה לכל [שפ"ה גימטריה שכינה].

ובהמשך הפסוק נאמר: "ופעמוני זהב בתוכם" - שיתן לתוך קופה של צדקה שלא ידע למי נותנה, ולא ידע המקבל ממי קיבלה. "ונשמע קולו בבואו אל הקודש" - שנאמר "והלך לפניך צידדך". ו"בצאתו ולא ימות" - ובצאתו מהעולם הזה, לא ימות מיתת גיהנם לעוה"ב.

נאמר בפסוק (קהלת יב) "כי את כל מעשי האלוקים יביא במשפט על כל נעלם" ודרשו חז"ל (חגיגה ה.) את הפסוק על הנותן צדקה לעני בפהרסיא כדי להתפאר ועי"ז מתבייש העני. מוטב יהיה שלא יתן מאשר יתן ויתבייש העני! ונפסק להלכה (וי"ד סימן רמט-ג) שאם מתפאר בצדקה שנותן, לא די שאינו מקבל שכר אלא אף מענישים אותו.

אומרים חז"ל (סוכה מט:). "אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה" וביאר בעל החשב סופר (פר' בהר) כי המידה הנכונה היא לתת צדקה באופן שהמקבל לא התבייש במה שנותן לו את תמיכתו, ואדרבה, יש לעודדו כדברי חז"ל (בבא בתרא ט:). כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בי"א. שכן עיקר המצוה לדקדק לפייס את העני לבל יפול ברוחו.

הוא שאמרו חז"ל: "אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה". והיינו, ע"י פיוס שהוא עיקר החסד עם העני. שהרי מי שנותן צדקה לעני ואינו מפייסו, גורם שהעני מתבייש להסתכל בפניו וממילא מתרחק הוא ממנו.

מעשה מובן מה שהזהירה אותנו התורה בפרשת בהר (ויקרא כה-לה) "וכי ימוד אחיד ומטה ידו עמך והחזקת בו... וחי עמך". כלומר: החזקתך בו תהיה באופן כזה של "וחי עמך" שיהיה עמך במחיצתך, לבל יהיה מוכרח להתרחק ממך.

דברים נוקבים כתב רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל (בספרו מעיל צדקה): הנותן צדקה כדי שישבחוהו ההמון וכו' מראה בזה דחפץ בשכר זה יותר משכר עולם הבא. וכמעט שהוא ככופר בשכר ועונש, שאם ברור לו שיש לו שכר עליה לעוה"ב, מה לו שיקח זה? ועוד רעה חולה הנינת בפרהסיה ששופך דם המקבל וגורם לעני רעה, דכיון שראו אחרים שנתן לו אין משימים על לב לתת לו. והעני מוטל ברעב הוא ואשתו ובניו. לפי שמתנתו אין בה כדי להספיק, דמתנת בו"ד "מתנתו מעוטה וחרפתו מרובה". אבל יתננה כל מה שיכול בצינעה שמבטל כל הרעות האמורות, ונמצא מודה שמלוא כל הארץ כבודו, רואה, ושהוא עתיד לשלם גמולו בעוה"ז ובעוה"ב.

איזוהי צדקה מעולה?

סיפר הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א: יהודי בא לפני החתם סופר ואמר לו שרצונו לתמוך בלומד תורה נזקק. הסכים החתם סופר לקבל ממנו אך בתנאי שלא ישאל מי הנתמך. ואכן חמש עשרה שנים העביר תמיכתו מידי חודש בחודשו.

יום אחד הגיע התומך לחתם סופר ואמר שרצונו לדעת מי הוא זה שנתמך על ידו. הזכיר לו החתם סופר את התנאי שקיבל על עצמו שלא ישאל... אך הלה עמד על תביעתו. נענה לו החת"ס: "יהי כן, בוא ביום פלוני ותוכל לראותו".

הגיע האיש והנה הוא רואה את החתם סופר יושב בחדרו. אמר לו החת"ס: "רצית לדעת מי הוא, הרי זה אני בעצמי". והחזיר לו בו במקום את כל הכספים שקבל ממנו במשך חמש עשרה שנים!

הלה נרתע, הצטדק, התנצל. התחנן וביקש להמשיך ולתמוך ונענה בשלילה! הפטיר רבי חיים: הוא שאמרו חז"ל (ב"ב י:). איזוהי צדקה מעולה? שלא ידע הנותן למי נותן, ולא ידע המקבל ממי מקבל!

מנחת תודה

משכיל אל דל...

אברך תלמיד חכם ובעל משפחה מבני ברק, זקוק היה מסיבות בריאותיות, לנסוע לשהות באוירה של ערד. להפתעתו סירב בעל המסעדה החרדית במקום ליטול ממנו תשלום בעבור ארוחותיו, והיה מעניק לו אותן חינם.

זמן מה לאחר מכן, פגש האברך את בעל המסעדה בבני ברק וחזר להודות לו שוב על האירוח המופלא שנהג בו בערד.

גילה לו האיש, כי **"כ"ק האדמו"ר מגור בעל הלב שמחה** הוא שהורה לו כי כאשר יבחין במסעדתו ביהודי חסר אמצעים, אשר רק הכורח הבריאותי הביאו לערד, יתן לו לסעוד בחינם, ואת החשבון יגיש לאדמו"ר...

ליבם של ישראל

כאילו מדובר בפרעון חוב...

באחד הימים הזדמן יהודי אל העיר ווזאן כדי להשתטח על קברו של **הצדיק רבי עמרם בן דיוואן** זצ"ל שקבור בכפר סמוך. באותה שעה שהה במקום הגה"צ **רבי רפאל ברוך טולידאנו** זצ"ל. למראה אותו יהודי שהכירו מימים ימימה, ניגש אליו הוא ובירר האם מכיר הוא את פלוני ופלוני מבני עירו. כשהשיב היהודי בחיוב, מסר לו רבי רפאל ברוך סכום כסף גדול וביקש: "בהגיעך אל עירך, אנא, מסור את סכום הכסף הזה לאותו יהודי, ואמור לו כי אני שלחתי את הסכום כפרעון לחוב שאני חייב לו!"

קיבל היהודי על עצמו את השליחות והעביר את הכסף ליעדו, תוך שהוא מדגיש כי רבי רפאל ברוך שלח את הכסף. להפתעתו, הופיעו דמעות של התרגשות בעיניו של המקבל והוא סיפר דברים כהווייתם:

"דע לך - אמר - "כי רבי רפאל ברוך לא חייב לי אפילו פרוטה אחת. אולם מדי תקופה הוא שולח לי סכומי כסף באמצעות שליחים שונים, להם הוא מספר כי מדובר בפרעון חוב... הכל בכדי שלא אתבייש ליהנות ממתנת חנינם!"

קדוש וברוך

"מישהו השאיר חבילה בשבילך..."

סיפר הגרש"מ עמאר שליט"א בהספדו על הגאון **רבי שריה דבילצקי** זצ"ל: כשהייתי נער, עליתי ממרוקו ללא כל משפחה. למדתי בישיבת תפארת ציון והתפללתי עם רבי שריה. יום אחד נקרעו נעלי והלכתי בנעלים קרועות. קרא לי רבי שריה ואמר לי: "מישהו השאיר אצלי חבילה בשבילך"... תמהתי: מי יכול להשאיר חבילה בשבילי, הרי אין לי כל מכר וקרוב. אך רבי שריה בשלו: "לא יודע מי זה אבל מישהו השאיר". פתחתי את החבילה ובה היו זוג נעלים חדשות...

לימים סיפרתי הדברים לחברותא שלי **הגר"צ בוארון** שליט"א שגם הוא למד בצעירותו בתפארת ציון, והגיב: גם לי היה אותו סיפור בדיוק, רק עם מעיל...

הלמות עמלים-ח"ב

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

חסדי ד' כי לא תמנו

מכתבי-יד והקלטות של הסבא רבי יעקב. סיפרתי לו שבדיוק כעת, כאשר פנינו את דירתם הישנה של ההורים, גילינו עשרות רבות של הקלטות לא ידועות משעורים על יהושע ושופטים - בדיוק על ספרי הנביאים שעמדתי להוציא לאור!

הוא ביקש לדעת אם אסכים להציב הקדשה בספר לזכר אשתו המנוחה, ואמרתי לו: כמובן, כמו שעשיתי לתורמים שנדבו לחלק הקודם של "אמת ליעקב" שכבר הדפסתי.

הוא ביקש לדעת מה היקף העבודה על החומרים החדשים, ואמרתי לו שעדיין אפילו לא ספרתי ומיינתי את הקלטות. ביקשתי ממנו כתובת דוא"ל כדי שאוכל לפרט לו במה דברים אמורים, וכן לשלוח לו דוגמא של הספר הראשון שכבר יצא לאור.

מעוצם ההשגחה אמרתי לו שאני מרגיש חובה לספר לו על דבר מעניין שקרה לי ביום האתמול: מאז פטירתו של אבאמור"ר זצ"ל לא זכיתי לראות אותו בחלום על אף השתוקקותי הגדולה לכך. אחותי וכמה מהילדים שלי כבר ראו אותו בחלום, אבל אני לא. והנה בדיוק אתמול, יום לפני שיחתנו, הוא התגלה לי בפעם הראשונה בחלום כאשר הוא כולו מחויך ונראה מצוין. האיש בטלפון התרגש ואמר שגם אליו הגיע אתמול אבא בחלום - וזה מה שדחף אותו להתקשר!

מרב התרגשות התחלתי לבכות. העברתי את הטלפון לאשתי כדי שתגיד לו שאני לא יכול לדבר כי אני נחנק מבכי. גם הוא הצטרף לבכי.

אשתי אמרה בהתפעלות: הנה רואים שיש חיים לאחר המוות! ניחמתי אותו על פטירת אשתו והוא על פטירת אבי וסיכמנו שנעמוד בקשר. בסיום השיחה הוא ביקש שגם אשלח לו את פרטי הבנק שלי, כי מלבד העזרה על הספר הוא רוצה לשלוח לי סכום לבינתיים.

מכיון שלא הייתי בטוח שרשמתי נכון את כתובת האימייל, התקשרתי לאחי לשמוע ממנו מה הוא רשם. בעודנו מדברים ומשוחחים על צירוף-המקרים הנפלא הזה ועל החלומות המרטיטים, פתאום נפל לנו האסימון, או יותר נכון לומר הקב"ה הפיל לנו את האסימון: רגע, אולי הוא נוכל מתוכם שבסך-הכל מנסה להשיג מאתנו את פרטי החשבונות על מנת לגנוב מהן כסף! (בחישובנות בחו"ל ישנה אפשרות כזו).

* * *

נ.ב. לאחר כמה שעות שהנוכל לא קיבל את המייל עם פרטי הבנק, הוא התקשר לאמא לשאול מדוע לא שלחה את המייל. אמי רק התחילה לומר לו שמעולם לא שמעה את השם "שמואל רוט", והשיחה התנתקה...

אודה: אני עצמי לא מבין על מה ולמה עלה לפתע בלבי חשד כזה הזוי שמדובר בנוכל... הרי הסיפור כה תמים ומרגש...

אך עובדה היא: אחר בירור קצר התברר שמדובר בנוכל ערמומי וידוע. המקורות הנאמנים שאיתם שוחחתי הוסיפו למשמע הסיפור, שהנוכל נהג איתנו בתיכחוס מיוחד שפלא הוא שלא נפלנו בפיתויו. למותר לציין שיותר לא הצלחנו לאתרו בשום צורה. הנה כי כן, חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו...

כעלון שכל מטרתו 'איש-לרעהו', דומה שאין חשוב ביותר מאשר לתת במה לסיפור המצמרר הבא - שיוכל לגרום טובה עצומה לקוראים!

שמי יוסף קמנצקי [הערת המערכת: הג"ר יוסף שליט"א] וברצוני לספר סיפור לא-יאמן של השגחה פרטית שקרה השבוע: אמי שתח' התאלמנה לפני שנה ושלושה חדשים, והנה היא מקבלת שיחת טלפון מאדם שמציג את עצמו בשם "שמואל רוט" מאנגליה ומתעניין "מה שלום רבי נתן?" (אאמו"ר הגאון זצ"ל). כאשר שמע ממנה שהוא הלך לעולמו נפל להלם ולא הצליח להבין איד ייתכן שלא שמע על הסתלקותו? אך מיד הסביר: "אשתי עליה השלום היתה חולה במחלה הנוראה במשך שש שנים, עד שנפטרה לפני חצי שנה. אז כנראה שבגלל שהייתי טרוד איתה, לא שמעתי על פטירת האיש שכל-כך הייתי קשור אליו!"

האמת שאמי לא זיהתה את שמו של המתקשר כאחד מן המכרים של אבא, אבל בגילה - מעל 86, עמו"ש - היא כבר לא מצפה מעצמה לזכור את הכל. האיש ניסה בכל זאת: "לפני 27 שנה נולד לי בני יחיד, ובעלך התכבד בקריאת השם שלו!" אמא לא נזכרה.

"טוב, אולי אני יכול לעזור במשהו?" שאל האיש מתוך נכונות טובה. סיפרה לו אמא שאבא זצ"ל, בהיותו מחבר ספרים מפורסם, השאיר לפני פטירתו איזה 250 סטים של ספרים שלו ומאז היא הספיקה למכור 70 סטים, אבל עדיין נותרו 180 סטים. מכיוון שהיא עברה כעת לדירה קטנה בסמוך לבנה בהר-נוף, חסר לה מקום... האיש הציע בנדיבות לרכוש את כל הסטים עבור בתי כנסיות באנגליה. "כיהלומן עשיר שגם עוסק בנדל"ן אין לי בעיה לעשות זאת" הסביר והציע להפקיד את הסכום שיתבקש בחשבונה. אמא התרגשה מאוד מההצעה, ואמרה שתבקש מבנה להעביר לו את פרטי הבנק שלה.

* * *

אחי התקשר אליו וגלגל עימו שיחה, למרבה הפתעתו נודע לו מהאיש שאבא זצ"ל היה מבקש ממנו לעזור לכל מיני אלמונות ויתומים - ואנחנו כלל לא לא ידענו מכל המעשים הטובים הללו. בין היתר סיפר האיש שהסיבה בגללה התקשר מלכתחילה כעת היא כדי להתייעץ עם אבא זצ"ל על האופן הראוי להנצחת שם אשתו המנוחה.

בהמשך השיחה, משנודע לו שאחי סגר שידוך לבנו הקטן, הבטיח לשלוח מתנה בסך 18,000 לירות שטרלינג. אחי לא האמין למשמע אזניו: ישועת השם כהרף עין - מהמקומות הכי לא צפויים. אחי ביקש ממנו את כתובת הדוא"ל שלו, כדי לשלוח לו את פרטי מספר חשבוננו הבינלאומי - מה שנקרא בלועזית IBAN.

באותה שיחה גם עלה שמי, כבן הגדול של אבי המנוח שעוסק בהדפסת חידושי תורה של הסבא שלנו, מרן רבי יעקב קמנצקי זצוק"ל. האיש אמר שהיה רוצה לשוחח גם איתי.

נתנו לי את המספר שלו, ומיד התקשרתי אליו. הסברתי לו שאני עומד להוציא כרך שני של "אמת ליעקב על נ"ך"

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**